Täysistunto

Tiistai 17.11.2026 klo 14.03—22.06

31. Hallituksen esitys eduskunnalle työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja työttömyysturvalain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 179/2026 vp
Valiokunnan mietintö TyVM 13/2026 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 31. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Keskustelu käynnistyy. Sieltä ensimmäisen puheenvuoron käyttää edustaja Lyly.

Keskustelu

21.32 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Valiokunnassa oli esillä työllisyyspalvelujen parantaminen, ja tässä palkkatuetun työn osalta on työvoimapalvelujen järjestämistä sillä tavalla muutettu, että viiden kuukauden ja kymmenen kuukauden aikarajaa on pidennetty 12 kuukauteen, ja sillä tavalla saadaan palkkatuettua työtä toteutettua joustavammin työllisyyspalveluna.

Tätä palkkatuetun työn käytön edistämistä olisi pitänyt tehdä vähän laveammin, ja tässä esitimme muun muassa sitä, että palkkatuettu työ kartuttaisi työssäoloehtoa ja sitä voisivat myös kunnat käyttää, mikä olisi ollut hyvä toimenpide sen käytön osalta. Sitten esitimme myös työttömyysturvan 300 euron suojaosan palauttamista. Ajattelimme, että tällä tavalla parantaisimme tätä hallituksen lakiesitystä ja saisimme siitä palkkatuetusta työstä entistä vaikuttavampaa ja saisimme sitä kautta polutettua ihmisiä työelämään ja pystyttäisiin sitä viemään niin yksityisen sektorin kuin kuntasektorinkin kautta, että ihmiset työllistyisivät sitten ilman näitä tukitoimia, saisivat kokemusta ja osaamista sitä kautta.

Tämä oli sillä tavalla tärkeä asia, ja se oli tuossa ensimmäisessä käsittelyssä äänestyksessä, mutta nämä lisäykset tämän lain osalta eivät siinä menneet läpi. Sinänsä kun tässä on kuitenkin parannuksesta kysymys tämän palkkatuetun työn käytön osalta, niin tässä toisessa käsittelyssä me tulemme tukemaan tätä hallituksen esitystä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Elo.

21.34 **Tiina Elo vihr:** Arvoisa puhemies! En päässyt tämän asian ensimmäiseen käsittelyyn mukaan, joten käytän nyt puheenvuoron vähän pidemmin, kun asia on tärkeä.

Palkkatuettu työ on monelle ensimmäinen askel tai paluu työelämään. Kuntien järjestämän palkkatuetun työn avulla myös vaikeammin työllistyvät, kuten osatyökykyiset ja vam-

maiset, ovat saaneet reitin työelämään. Palkkatuen merkitys korostuu erityisesti, kun avoimia työpaikkoja on tarjolla vähän.

No, Orpon hallitus lopetti syyskuussa 2024 työssäoloehdon kertymisen palkkatuetusta työstä ja pidensi samalla työssäoloehdon kuudesta kuukaudesta vuoteen. Käytännössä palkkatuettu työ ei siis enää kerrytä oikeutta työttömyyspäivärahaan, vaikka ihminen tekisi töitä koko tukijakson. Ja vuoden 2025 alussa hallitus rajasi palkkatuetun työn käyttöä siten, että kunnilla ja kuntayhtymillä ei ole enää mahdollisuutta käyttää sitä työllistämiskeinona. On todella valitettavaa, että hallitus on heikentänyt palkkatuen käyttömahdollisuuksia ja näin vienyt yhden tärkeän työllistämiskeinon kuntien työkalupakista. Tämä ongelmallisuus korostuu, kun työttömyystilanne on vaikea ja kunnat joutuvat nyt maksamaan sakkomaksuja pitkäaikaistyöttömistä sen sijaan, että voisivat käyttää rahat ihmisten työllistämiseen palkkatuen avulla.

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnassa tämän asian käsittelyssä kävi tosiaan selväksi, että tämä hallituksen yritys korjata aiemmin tehtyjä virheitä ei ole riittävä. Se toki ottaa askelia oikeaan suuntaan, mutta ei niitä keskeisiä ongelmia korjaa. Onkin harmillista, että nämä oppositiopuolueiden yhteisen vastalauseen mukaiset muutokset eivät valiokunnassa menestyneet ja hallituspuolueet sitten vielä täällä salissa ne kumoon ensimmäisessä käsittelyssä äänestivät. Hallitus on tosiaan tehnyt palkkatukeen pieniä joustoja, mutta arvioi itsekin, että niiden työllisyysvaikutukset jäävät melko vähäisiksi.

No, hallituksen leikkauslistalla on ollut myös työttömyysturvan suojaosa, joka on mahdollistanut työttömälle pienten keikkatöiden vastaanottamisen siten, että alle 300 euron tuloilla ei ole ollut vaikutusta työttömyysturvan tasoon. Suojaosien poistoa hallitus on perustellut sillä, että ne heikensivät työttömien hakeutumista kokoaikatöihin, mutta tälle ei löydy tutkimuksista perusteita, eikä se siis pidä paikkaansa. Vihreät olivat aikanaan näitä suojaosia ajamassa, ja pidämme tärkeänä, että ne palautettaisiin, jotta kaikki työ olisi aina kannattavaa.

Arvoisa puhemies! Palkkatukijärjestelmään tosiaan tarvittaisiin suurempi remontti, ja siksi siellä valiokunnassa nämä pykälämuutosesitykset yhdessä oppositiopuolueiden kanssa tehtiin, joihin edustaja Lylykin, varapuheenjohtaja, tässä viittasi ja joissa tosiaan olisi esitetty, että palkkatuki laajennetaan jälleen kuntien ja kuntayhtymien käyttöön ja palkkatuettu työ kerryttäisi sitä työttömyysturvan työssäoloehtoa ja että palautettaisiin nämä osaaikatyöhön kannustavat suojaosat.

Tuntuu nyt siltä, kun tätäkin esitystä ja tätä käsittelyä ajattelee, että hallituspuolueissa ei ole ymmärrystä sille, kuinka iso merkitys työn tekemisellä on, ei ainoastaan toimeentulon vaan laajemminkin osallisuuden ja oman identiteetin kannalta. Sen takia on tärkeää, että meillä on välineitä myös erityisesti vaikeassa asemassa olevien ihmisten työllistämiseen, ja siinä palkkatuella on ollut suuri merkitys myös kunnille ja kuntayhtymille. Tosiasia on, että kaikki eivät pysty ainakaan suoraan työllistymään avoimille työmarkkinoille, ja siksi me tarvitaan palkkatuen kaltaisia välineitä. Me tarvitaan myös toimivat välityömarkkinat, jotta kaikille voidaan tarjota mahdollisuus työhön.

Tosiaan, kuten varapuheenjohtaja Lyly tässä totesi, tämä esitys vie nyt sillä tavalla oikeaan suuntaan, että tässä ei tarvetta ole tämän hylkäystä tietenkään esittää, mutta on harmillista, että tässä jää nyt näin paljon korjattavaa sitten seuraaviin vaiheisiin.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Mikkonen, Krista.

21.39 **Krista Mikkonen vihr:** Arvoisa puhemies! Niin kuin tässä edellä olleet puheenvuorot kertoivat, niin nämä hallituksen heikennykset palkkatukeen ovat tosi valitettavia, ja jotenkin tuntuu myös, että nyt kun me elämme tällaista aikaa, milloin meillä on ennätystyöttömyys, niin tämä ajoitus, että tähän tuodaan sitten näitä heikennyksiä... Vaikka ymmärrän tietysti, että nämä on hallitusohjelmaan kirjattu ja se on ollut hallituspuolueiden tavoite, että näin tehdään, olisin ajatellut, että tässä tilanteessa olisi käytetty kuitenkin sitä harkintaa siltä osin, ettei näitä oteta käyttöön ajassa, jolloin todellakin on tarve erilaisille keinoille siihen, miten ihmiset pääsevät työn syrjään kiinni, ja pitäisi pikemminkin luoda lisää kuin niitä vähentää. Ja todellakin, niin kuin tässä tuli esille, Orpon hallitus poisti jo silloin kautensa alussa kunnilta ja kuntayhtymiltä oikeuden käyttää palkkatuettua työtä työllistämiskeinona, ja juuri nyt kunnilla olisi kyllä käyttöä tälle keinolle.

Todella myös tuo suojaosien poisto on ollut samanlainen niin kuin jääräpäisyys, mitä on vain haluttu viedä läpi, vaikka tiedämme, että sille perusteelle, mitä hallitus on käyttänyt siitä, että se estäisi jotenkin kokopäivätyön saantia, ei ole katetta, ja tietysti tässä ajassa sitä kokopäivätyötä ei edes niin helposti saa. Se, että pystyisi tekemään edes lyhyttä keikkaa, olisi sekä monen toimeentulon näkökulmasta erittäin tärkeää että tietysti työkokemuksen kerryttämiseksi, mikä mahdollistaa sitten myöhemmin työllistymisen, ja myös sen osallisuuden näkökulmasta, mikä ihmisille tulee siitä, että he saavat olla osa työyhteisöä ja olla töissä, vaikka se olisikin sitten vain osa-aikaista. Me tiedämme myös, että tämän suojaosien poiston myötä hyvin monella on ollut se tilanne, että he ovat nyt sitten joutuneet turvautumaan toimeentulotukeen, kun eivät ole pystyneet saamaan edes sitä pientä lisätienestiä, ja tämähän on tullut sitten taas valtiontaloudelle kalliiksi. Siinä mielessä siitä ei ole mitään taloudellista säästöä tullut valtiolle, päinvastoin.

Itse ajattelen, että palkkatuen osalta on tietysti tärkeätä, että me uudistamme sitä järjestelmää ja mietimme sen vaikuttavuutta, mutta samanaikaisesti ajattelen, että meillä pitäisi olla myös niitä työkaluja ja niitä tukia, joilla me mahdollistetaan niiden ihmisten kiinnittyminen työelämään, joille se on haasteellista ja joista ehkä tiedämme lähtökohtaisestikin, että kaikki eivät löydä polkua siitä avoimille markkinoille mutta kuitenkin heidän elämänlaatunsa kannalta ja myös heidän lisätienestiensä kannalta palkkatuella on iso merkitys. Sen takia meidän pitäisi pystyä säilyttämään semmoinen väline, jolla me myös näille ihmisille mahdollistetaan työelämään pääsy.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lyly.

21.42 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Vielä tähän, kun edustaja Elo hyvin muisteli tätä 300 euron suojaosuuden saamista. Olin itse SAK:n palveluksessa silloin, kun me ajoimme tätä 300:aa euroa, ja meillä taisivat olla samat tavoitteet silloin. Silloin sitä vietiin työmarkkinajärjestöjen välisissä neuvotteluissa eteenpäin, ja tuli aikoinaan tämä ratkaisu, joka on koettu hyväksi, että pienikin työ kannattaa. Jokainen tunti on tärkeä näille ihmisille, ja tämä madaltaa sitä kynnystä.

Toinen asia, joka tähän kannattaa vielä huomioida, on, että myös Kuntaliitto oli sitä mieltä, että suojaosuuksien ja tämän palkkatuetun työn työssäoloehdon kerryttämisen pitäisi olla mukana ja korjata tätä siltä osin. Se oli tässä myöskin meidän pontimena, kun me näitä ajettiin. Tämä tarkoittaa sitä, että kunnat ovat järjestäneet palkkatuettua työtä omaehtoisin toimin erilaisilla lisillä, ja ne kerryttävät sitten työssäoloehtoa, koska se on työtä,

joka on tällä tavalla järjestetty, ja siinä mielessä ollaan vähän kahdenlaisen markkinan piirissä. Kaikki tämä palkkatuettu työ, joka on aktiivitoimi, pitäisi saada näkyväksi.

Sitten tämä palkkatuettu työ olisi vielä sen työssäoloehdon osalta tärkeä, koska työssäoloehto on työttömyysturvassa nostettu kuudesta kuukaudesta 12 kuukauteen, eli pitää 12 kuukautta olla töissä, jotta saa nollattua sen. Nyt tämä palkkatuettu työ ei nollaa sitä enää ollenkaan, että pitää olla muilla työmarkkinoilla. Sen takia nämä olivat semmoisia tärkeitä asioita, joilla oltaisiin vaikutettu niitten ihmisten elämään. Sitten kun ansioturvasta puhutaan, ne ihmiset olisivat pysyneet paremmin ansioturvalla. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen.

21.44 **Juha Hänninen kok:** Kiitos, arvoisa puhemies! Täällä epäiltiin, että hallitus ei ymmärrä työntekemisen merkitystä ihmiselle. Voin ainakin omalta osaltani vakuuttaa, että varmasti ymmärretään työn merkitys. Mahdollisimman monen työikäisen, työkykyisen ihmisen pitäisi päästä töihin, saada merkitystä ja tarkoitusta elämään sitä kautta. Se työntekeminen on parasta syrjäytymisen ehkäisyä ja parasta sosiaaliturvaa. Eli on kerta kaikkiaan... En tiedä, miten minä sanon vielä sen asian niin... Semmoisista ihmisistä ja erityisesti nuorista, jotka jäävät työttömiksi tai joilla ei ole töitä tarjolla, olen erityisen huolissani, koska siinä ei tarvitse montaa vuotta olla, että päivät nukutaan ja yöt valvotaan, niin ollaan kohta työkyvyttömiä. On tärkeää, että suomalaiset ihmiset, mahdollisimman moni täällä Suomessa, pääsevät töihin. Se on äärimmäisen tärkeä asia, että ihmisillä on tarkoitusta ja merkitystä ja voi vähän unelmia pitää sitten vireillä. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Mikkonen, Krista.

21.45 **Krista Mikkonen vihr:** Arvoisa puhemies! On helppo olla edustaja Hännisen kanssa samaa mieltä tästä, mutta sitten on tietysti valitettavaa, että hallituksen esityksellä kuitenkin sitten vaikeutetaan sitä työelämään ja työn syrjään pääsyä esimerkiksi tällä suojaosan poistolla ja myös sillä, että esimerkiksi tämä palkkatuki ei ole kunnille enää mahdollisuus. Mutta jaamme varmasti yhdessä sen saman huolen, että erityisesti nuorten osalta on äärimmäisen tärkeää, että me pystyisimme tarjoamaan sen ensimmäisen työpaikan, että saa kiinni siitä työn syrjästä ja saa sitä kokemusta, koska me tiedämme, että mitä pidempään kestää, että saa sen ensimmäisen työpaikan ja ensimmäisen työkokemuksen, sitä vaikeampi on myös myöhemmin työllistyä. Sen takia on tietysti hyvä, että hallitus on tuonut tämän nuorille tarkoitetun tuen välineeksi, mutta valitettavasti edelleen sen ehdot taitavat olla sellaiset, että se ei ole sillä tavalla yrityksiä kiinnostanut, niin kuin oli toive, ja se ensimmäinen versio oli varsin huonosti menestynyt, eikä tämä tuunattukaan versio nyt ole vielä ihan lentoon lähtenyt. Todellakin me tarvittaisiin nyt kyllä kaikki keinot siihen, että me saataisiin erityisesti nuorille tarjottua työtä. Siinä mielessä esimerkiksi tämä kuntien mahdollisuus käyttää palkkatukea olisi ollut siihen erinomainen keino.

Me vihreät ollaan ehdotettu, että eikö nyt tässä vaiheessa, kun kunnat joutuvat maksamaan sakkomaksuja niistä pitkäaikaistyöttömistä, tätä sakkomaksua voisi suunnata nuorten työllistämiseen. Se olisi semmoinen win-win-vaihtoehto, jossa sen sijaan, että kunta maksaa siitä sakkoa, kunta pystyisi palkkaamaan nuoren, ja sitten taas valtion kontolle ei kaatuisi nuoren saama tuki, mihin sitten joutuu nuori eläkkeen mahdollisesti turvautumaan, kun sitä työtä ei ole. Toivoisin kyllä kovasti, että hallituksessa myös tätä keinoa va-

kavasti mietittäisiin ja otettaisiin käyttöön ja todellakin etsittäisiin kaikki keinot, millä me varmistaisimme, että meidän nuoremme pääsevät työn syrjään kiinni eivätkä todellakaan jää sellaiseen tilanteeseen, että ei pääse työmarkkinoille ja ettei se mahdollisesti johda siihen pitkittyneeseen työttömyyteen ja kokonaan työelämästä syrjäytymiseen niin, että sinne ei sitten myöhemminkään oikein kunnolla pääse kiinnittymään.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 179/2026 vp sisältyvät 1. ja 2. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.